

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. LP1515/1993
din 16.06.1993

privind protecția mediului înconjurător

Publicat : 30.10.1993 în MONITORUL OFICIAL Nr. 10 art. 283 Data intrării în vigoare

MODIFICAT

[LP155 din 15.07.22, MO246-250/05.08.22 art.474; în vigoare 05.09.22](#)

Parlamentul Republicii Moldova adoptă prezenta lege.

Protecția mediului înconjurător (denumit în continuare mediu) constituie o prioritate națională, care vizează în mod direct condițiile de viață și sănătatea populației, realizarea intereselor economice și social-umane, precum și capacitățile de dezvoltare durabilă a societății pe viitor.

Capitolul I

PRINCIPII ȘI DIPOZIȚII GENERALE

Art. 1. - Relațiile omului și societății cu mediul se reglementează de Constituție, de prezenta lege și de prevederile altor legi și acte legislative ce țin cont de problematica protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale.

Art. 2. - Prezenta lege constituie cadrul juridic de bază pentru elaborarea actelor normative speciale și instrucțiunilor în probleme aparte din domeniul protecției mediului în scopul:

- a) asigurării fiecărui om a dreptului la un mediu sănătos și estetic plăcut;
- b) realizării supremei responsabilități a fiecărei generații pentru protecția mediului în fața generațiilor viitoare;
- c) obținerii unui diapazon cât mai larg de folosire a resurselor naturale fără a depăși limitele admisibile, evitându-se epuizarea și degradarea lor, riscul pentru sănătatea oamenilor și alte consecințe nedorite și imprevizibile;
- d) protecției solului și subsolului, apelor și aerului de poluare chimică, fizică și biologică, de alte acțiuni care dereglează echilibrul ecologic;
- e) păstrării biodiversității și genofondului, integrității sistemelor naturale, valorilor naționale istorice și culturale;
- f) restabilirii ecosistemelor și componentelor lor, afectate prin activitatea antropică sau calamități naturale.

Art. 3. - Principiile de bază ale protecției mediului:

a) prioritatea scopurilor și activității de protecție a mediului în cadrul realizării intereselor de ordin economic și social-uman ale populației pentru prezent și viitor;

b) obligativitatea executării legislației cu privire la protecția mediului, respectării standardelor, normativelor și limitelor admisibile de folosire a resurselor naturale și energiei, de aplicare a factorilor chimici, fizici și biologici asupra componentelor mediului, de emisii și deversări nocive, precum și a cerințelor de gestionare a deșeurilor, inclusiv a celor periculoase, în mod sigur pentru mediu;

c) responsabilitatea tuturor persoanelor fizice și juridice pentru prejudiciul cauzat mediului; prevenirea, limitarea, combaterea poluării, precum recuperarea pagubei, cauzate mediului și componentelor lui din contul persoanelor fizice și juridice care au admis (chiar și inconștient sau din negligență) dauna;

d) planificarea, proiectarea, amplasarea și punerea în funcțiune a obiectivelor social-economice, realizarea programelor, planurilor și activităților planificate care pot avea impact asupra mediului din Republica Moldova sau din alte state se admit numai cu condiția:

- supunerii activităților menționate în anexele nr. 1 și nr. 2 la Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului procedurii de evaluare a impactului asupra mediului sau, după caz, expertizei ecologice de stat și obținerii acordului de mediu sau a avizului expertizei ecologice de stat în modul stabilit de legislație;

- informării, de către autoritățile administrației publice locale și inițiatorul activității planificate, a populației care locuiește în perimetrul obiectivului respectiv despre activitățile planificate și asigurării procesului participativ la luarea deciziei în etapele de proiectare și amplasare;

- supunerii procedurii de evaluare strategică de mediu a planurilor și programelor cu posibil impact semnificativ asupra mediului, inclusiv asupra sănătății populației, constatat de autoritățile competente în sănătatea publică, precum și celei de obținere a avizului de mediu în conformitate cu capitolul II din Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu;

e) folosirea cu plată a solului, subsolului, apei, pădurilor în scopuri economice și social-umane conform legislației în vigoare; perceperea de taxe și aplicarea de amenzi pentru încălcarea legislației cu privire la protecția mediului; folosirea în exclusivitate a mijloacelor astfel obținute pentru combaterea poluării mediului, secătuirii resurselor naturale, dezvoltării unor procese geologice primejdioase, pentru redresarea mediului și componentelor lui și regenerarea resurselor naturale;

e¹) utilizarea instrumentelor și a mecanismelor economice și financiare, inclusiv responsabilitatea extinsă a producătorului de produse și acordarea stimulentei, pentru aplicarea eficientă a ierarhiei deșeurilor, prevăzută la art. 3 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile;

f) stimularea aplicării tehnologiilor de economisire a resurselor prin acordarea de credite preferențiale și prin alte metode; sporirea responsabilității beneficiarilor prin arendă pe termen lung a resurselor naturale;

g) conștientizarea populației asupra necesității de a stabili relații eficiente și armonioase între om și mediul ce-l înconjoară și de a lua măsuri pentru prevenirea pericolului pentru biosferă și sănătatea omului; încurajarea inițiativelor promovate de mișcările și formațiunile obștești în sistarea activităților dăunătoare mediului;

h) respectarea tratatelor și acordurilor interstatale și internaționale, care au fost ratificate de către Parlament; coordonarea legislației Republicii Moldova cu privire la protecția mediului cu principiile legislative în acest domeniu ale statelor vecine, ale comunității europene și mondiale.

Art. 4. - (1) Resursele naturale - solul, subsolul, apele, flora și fauna, aflate pe teritoriul republicii, precum și aerul din spațiul de deasupra acestui teritoriu constituie patrimoniul național al Republicii Moldova.

(2) Dreptul de gestiune al tuturor resurselor naturale în Republica Moldova este exercitat în numele statului de către Parlament.

(3) Transmiterea dreptului de proprietate și de folosire a resurselor naturale persoanelor fizice și juridice nu-i scutește pe beneficiarii acestor drepturi de respectarea legislației cu privire la protecția mediului.

Art. 5. - (1) Cunoștințele în domeniul protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale constituie o condiție calificativă obligatorie pentru suplinirea funcțiilor de conducere în toate organele de stat.

(2) Minimul necesar de cunoștințe în domeniul protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale obligatoriu pentru persoanele cu funcții de conducere este stabilit de către autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător, denumită în continuare autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu.

Capitolul II

COMPETENȚA PARLAMENTULUI, PREȘEDINTELUI REPUBLICII,

GUVERNULUI ȘI A ORGANELOR DE AUTOADMINISTRARE

LOCALĂ ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI

Art. 6. - Parlamentul:

a) aprobă principiile politice generale în domeniul protecției mediului și folosirii resurselor naturale;

b) adoptă acte legislative cu privire la protecția mediului și folosirea resurselor naturale;

c) aprobă la propunerea Guvernului limitele de folosire a resurselor naturale de importanță națională, limitele de emisii și deversări nocive în mediu pe teritoriul republicii, taxele pentru folosirea resurselor naturale, pentru poluarea mediului și pentru depozitarea deșeurilor;

d) aprobă programe de redresare a mediului;

e) declară teritorii drept zone de criză ecologică sau de catastrofă ecologică, stabilește regimul de administrare în ele și statutul cetățenilor;

f) audiează raportul anual al Guvernului privind starea mediului în republică.

Art. 7. - Președintele Republicii:

a) reprezintă interesele Republicii Moldova în domeniul protecției mediului în relațiile internaționale;

b) este responsabil în fața comunității mondiale pentru starea mediului în republică.

Art. 8. - Guvernul:

1) realizează politica Parlamentului în domeniul protecției mediului și asigură folosirea rațională a resurselor naturale;

2) întocmește cadastrul resurselor naturale;

3) adoptă decizii cu privire la scoaterea temporară sau definitivă din circuitul agricol a terenurilor secătuite sau periclitare de procese geologice, la stabilirea terenurilor destinate împăduririi, la crearea zonelor sanitare și de protecție, precum și a perdelor forestiere de protecție;

4) asigură în comun cu autoritățile administrației publice locale acțiuni de conservare a diversității biologice;

5) coordonează activitatea de protecție a mediului desfășurată de ministere, alte autorități administrative centrale și autoritățile administrației publice locale;

6) elaborează programe de ameliorare a calității mediului pe anul următor;

7) elaborează măsuri de prevenire a crizelor, accidentelor și catastrofelor ecologice, iar în caz de producere a acestora organizează un complex de acțiuni pentru lichidarea consecințelor lor;

8) ia decizii definitive pentru amplasarea obiectelor regionale de importanță națională de valorificare, tratare, reciclare, eliminare, depozitare sau înhumare a deșeurilor, în condițiile art. 8 lit. e) din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile, precum și pentru păstrarea substanțelor chimice periculoase și radioactive;

9) organizează și susține activitatea de educație ecologică, creează sistemul de instruire ecologică la toate nivelurile sistemului de învățământ, asigură pregătirea cadrelor de specialiști în domeniul protecției mediului;

10) asigură relațiile externe ale Republicii Moldova cu alte state și cu organismele internaționale în domeniul protecției mediului;

11) numește adjuncții conducătorului autorității centrale pentru resursele naturale și mediu;

12) suportă finanțarea activității și înzestrarea tehnico-materială a autorității centrale pentru resursele naturale și mediu și a subdiviziunilor acestuia, finanțarea comenzii de stat pentru cercetări științifice în probleme de protecție a mediului și folosire rațională a resurselor naturale;

13) cere autorităților de administrare a economiei să elaboreze și să asigure realizarea în comun cu autoritățile administrației publice locale cu instituțiile de cercetări în domeniile respective și cu autoritățile pentru mediu programe și recomandări cu privire la:

a) protecția și ameliorarea terenurilor în procesul gospodăririi în conformitate cu destinația lor și specificul funcțional al ecosistemelor; schimbarea destinației terenurilor conform rezultatelor evaluării impactului asupra mediului sau evaluării strategice de mediu;

b) reducerea consumului de apă industrială și prevenirea pierderilor ei, creșterea gradului ei de utilizare, preîntâmpinarea eutrofizării neechilibrate a apelor de suprafață și a poluării apelor

freatice cu substanțe chimice;

c) economisirea energiei, obținerea unei maxime eficiențe la folosirea ei, reorientarea politicii energetice spre producerea decentralizată și locală a energiei preferențial pe seama aplicării surselor de energie alternativă (energia vântului, soarelui, masei biologice);

d) îmbunătățirea performanțelor tehnice pentru reducerea noxelor evacuate în atmosferă, siastarea folosirii de clorofluorocarbonați, diminuarea poluării atmosferei cu bioxid de sulf, oxizi de azot, compuși organici volatili, reducerea noxelor evacuate prin gazele de eșapament, a zgomotelor și vibrațiilor în conformitate cu prevederile tratatelor și acordurilor interstatale și internaționale în acest domeniu;

e) elaborarea instrumentelor economice și de gospodărire pentru reducerea deșeurilor prin utilizarea cât mai eficientă a materiei prime, reducerea folosirii substanțelor periculoase sau înlocuirea lor cu materiale alternative interne, prin mărirea termenului de utilizare a producției și prin reciclarea ei.

Art. 9. - Autoritățile administrației publice ale raionului și ale municipiului, în conformitate cu prezenta lege și cu alte acte normative din domeniul protecției mediului:

a) asigură respectarea legislației de protecție a mediului și de folosire rațională a resurselor naturale;

a¹) asigură gestionarea și evidența deșeurilor de pe teritoriul administrat și transmiterea informației referitoare la deșeuri și la gestionarea acestora în conformitate cu art. 32 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și cu Instrucțiunea cu privire la ținerea evidenței și transmiterea datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora, aprobată de Guvern;

b) aprobă de comun acord cu autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu limitele de folosire a resurselor naturale, cu excepția limitelor de folosire a resurselor de importanță națională, limitele de emisii și deversări nocive în mediu, cu excepția celor ce depășesc teritoriul raionului, municipiului, limitele poluării fonice;

c) supraveghează și coordonează activitate primăriilor și preturilor în domeniul gestionării deșeurilor, inclusiv a celor periculoase, construcției și funcționării instalațiilor de epurare a apelor reziduale, instalării utilajelor și depozitelor de reținere și neutralizare a noxelor, prevenirii și combaterii alunecărilor de teren, eroziunii, salinizării, compactării și poluării solurilor cu îngrășăminte minerale și pesticide, folosirii raționale a pajiștilor, repartizării de terenuri pentru asigurarea gradului necesar de împădurire, creării perdelelor forestiere de protecție și a spațiilor verzi;

e) organizează elaborarea și realizarea programelor ecologice raionale, municipale, asigură efectuarea lucrărilor de reconstrucție ecologică și de restabilire a echilibrului ecologic în zonele afectate prin activitatea antropică;

f) declară drept zone protejate monumente ale naturii de interes ecologic și peizagistic raional, municipal;

g) asigură informarea sistematică și operativă a populației, întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor privind starea mediului în raion, municipiu;

h) contribuie la instruirea și conștientizarea populației în problemele protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale.

Art. 10. - Autoritățile administrației publice ale comunei (satului), orașului, în conformitate cu prezenta lege și cu alte acte normative din domeniul protecției mediului:

a) asigură păstrarea unui mediu înconjurător sănătos și folosirea rațională a resurselor naturale, exercită un control permanent asupra respectării legislației cu privire la protecția mediului;

b) aprobă anual de comun cu autoritățile pentru mediu limitele de folosire a resurselor naturale, cu excepția limitelor de folosire a resurselor de importanță raională; limitele de emisii și deversări nocive în mediu, cu excepția celor ce depășesc teritoriul comunei (satului), orașului; limitele poluării fonice;

c) asigură gestionarea și evidența deșeurilor de pe teritoriul administrat și transmiterea informației referitoare la deșeuri și la gestionarea acestora în conformitate cu Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și cu Instrucțiunea cu privire la ținerea evidenței și transmiterea datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora, aprobată de Guvern;

d) asigură construirea și funcționarea instalațiilor de epurare în conformitate cu standardele stabilite pentru apele reziduale, supraveghează echipamentele și dispozitivele de preepurare a apelor reziduale, de reținere a noxelor;

e) organizează refacerea landșafturilor și reconstrucția zonelor afectate profund din aspect peisagistic și al echilibrului ecologic cum sînt: terenurile de exploatare miniere la suprafață, haldele de cenușă, fosfoghips, depozitele de șlamuri industriale din contul agenților economici care au produs afectarea;

f) restabilesc și mențin raportul științific argumentat în cadrul zonei între terenurile arabile, pentru pășunat, păduri și ape pentru a păstra echilibrul natural în ecosisteme, delimitează terenurile pentru pășunat, luînd în considerare încărcarea lor cu animale, potențialul de producție și cerințele de protecție a solului și vegetației;

g) asigură realizarea măsurilor de prevenire și combatere a alunecărilor de teren, eroziuni, salinizării, compactării și poluării solului cu îngrășăminte minerale și pesticide; repartizarea de terenuri pentru noi obiective, plantații multianuale, masive de irigare care sînt admise numai în baza autorizației serviciului geologic;

h) repartizează terenuri pentru asigurarea gradului necesar de împădurire, îndeosebi în zonele cu deficit de păduri, organizează împădurirea terenurilor agricole impracticabile, sădirea și întreținerea perdelelor forestiere de protecție, aliniamentelor de arbori și arbuști, spațiilor verzi, parcurilor și grădinelor vii;

i) acordă priorități și înlesniri întreprinderilor ce desfășoară activități economice nonpoluante și sistemelor de producție cu circuit închis, sisteză planificarea, construirea și lucrările pentru efectuarea cărora s-a obținut autorizația autorităților pentru mediu.

j) contribuie, împreună cu beneficiarul, la organizarea și efectuarea expertizei ecologice obștești a documentației de proiect pentru obiectele care presupun modificări ale mediului ori ale unor componente ale acestuia;

k) oferă suport inițiatorului activității planificate în organizarea procesului de informare a publicului și a dezbaterilor publice asupra documentației privind evaluarea impactului asupra mediului al obiectelor sau activităților planificate;

l) asigură efectuarea evaluării strategice de mediu a planurilor, programelor care se aprobă de către autoritățile administrației publice locale, în conformitate cu capitolul II din Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu.

Capitolul III

Autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor

naturale și cu protecția mediului înconjurător

Secțiunea 1. Competența, sarcinile, structura și

dirijarea autorității centrale pentru resursele

naturale și mediu

Art. 11. - Autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu ca autoritate centrală, dotată cu împuterniciri prioritare în problemele de protecție a mediului și de folosire rațională a resurselor naturale, se află în subordonarea Guvernului.

Art. 12. - Autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu activează în conformitate cu Constituția, cu prezenta lege, cu Regulamentul autorității centrale abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător aprobat de către Guvern, cu alte legi și acte normative. Autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu este persoana juridică, are ștampila sa cu imaginea Stemei de Stat a Republicii Moldova și cu denumirea acestuia, dispune de conturi curente în sistemul trezorerial și se finanțează de la bugetul de stat, în limita alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetului de stat anuală.

Art.13. - Autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu își realizează scopul, funcțiile și sarcinile direct sau prin intermediul subdiviziunilor sale. Deciziile autorității centrale pentru resursele naturale și mediu, adoptate în limitele competenței sale, sînt executorii pentru ministere, alte autorități administrative centrale, autoritățile administrației publice locale, unitățile militare și pentru persoanele fizice și juridice.

Art. 14. - Autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu prezintă Guvernului, rapoarte detaliate asupra stării mediului pe scară națională, rapoarte asupra activității sale, precum și programe de ameliorare a calității mediului.

Art. 15. - Sarcinile de bază ale autorității centrale pentru resursele naturale și mediu:

a) efectuarea monitoringului stării mediului și componentilor lui, respectării legislației cu privire la protecția mediului, a acordurilor interstatale și internaționale, elaborarea și desfășurarea de acțiuni în scopul diminuării presingului antropoc asupra ecosistemelor, biodiversității și sănătății oamenilor, prognozarea eventualelor crize, accidente și catastrofe ecologice;

b) organizarea și asigurarea funcționării monitoringului ecologic complex, evaluării impactului asupra mediului și eliberarea avizelor expertizei ecologice de stat pentru activități ce nu necesită acord de mediu sau nu sînt prevăzute de anexele la Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, precum și a avizelor de mediu asupra planurilor și programelor cu posibil impact semnificativ asupra mediului, conform art. 9 alin. (6) din Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu;

c) efectuarea recensămîntului resurselor naturale, reglementarea în comun cu Guvernul a

folosirii lor pentru satisfacerea cerințelor economice și sociale ale generațiilor prezente și viitoare, stabilirea limitelor de folosire a resurselor naturale, de emisii și deversări nocive în mediu;

c¹) asigurarea implementării ierarhiei deșeurilor și a efectuării controlului respectării regimului de gestionare a deșeurilor, în conformitate cu Legea nr. 209/2016 privind deșeurile;

d) coordonarea activității de ocrotire a ecosistemelor naturale, landșafturilor, monumentelor naturii de importanță științifică, instructivă și istorico-culturală;

e) organizarea și coordonarea cercetărilor științifice în problemele ecologice, elaborarea de programe pentru restabilirea ecosistemelor degradate, organizarea pregătirii și reciclării cadrelor în domeniul ecologiei;

e¹) organizarea sistemului de planificare, monitorizare și raportare a programelor de mediu, utilizarea resurselor bugetare în conformitate cu principiile bunei guvernări;

f) monitorizarea și evaluarea procesului de constituire și administrare a Fondului Național pentru Mediu;

g) elaborarea cadrului normativ necesar pentru realizarea obiectivelor de protecție a mediului, asigurând compatibilitatea acestuia cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și cu legislația Uniunii Europene, precum și elaborarea politicilor publice în domeniu, asigurarea implementării, monitorizarea, evaluarea și raportarea asupra realizării acestora;

h) informarea opiniei publice despre starea mediului, propagarea cunoștințelor ecologice.

Art. 16. - În scopul realizării sarcinilor sale autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu:

a) elaborează și promovează proiectele de acte legislative și normative, de documente de politici publice în domeniul protecției mediului și utilizării durabile a resurselor naturale, emite acte departamentale, vizează actele normative, coordonează programele și proiectele ce se referă la starea mediului și folosirea resurselor naturale, elaborate de ministere, alte autorități administrative centrale și autoritățile administrației publice locale;

c) eliberează, în domeniile de competență, acte permissive persoanelor fizice și juridice pentru practicarea activităților de întreprinzător cu impact asupra mediului prevăzute în Nomenclatorul actelor permissive, aprobat prin Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;

d) efectuează evaluarea impactului asupra mediului al obiectelor planificate și al genurilor de activitate economică care cad sub incidența Legii nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, prin examinarea documentației privind evaluarea impactului și emiterea acordului de mediu pentru aceste activități; efectuează expertiza ecologică de stat a documentației de proiect pentru activitățile de construcție, extindere, reconstrucție, reutilare, modernizare, reprofilare, conservare, demolare și lichidare a obiectelor care nu necesită a fi supuse procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului, cu eliberarea avizului expertizei ecologice de stat;

e) cere de la organele de stat, întreprinderi, instituții, organizații din republică să prezinte informația obligatorie privind starea mediului, folosirea și reproducerea resurselor naturale, îndeplinirea măsurilor pentru protecția mediului, iar organele de stat, întreprinderile, instituțiile și organizațiile prezintă autorității centrale pentru resursele naturale și mediu întreaga informație de care dispun în domeniul vizat în mod gratuit și necondiționat;

f) antrenează savanți, specialiști din organele de stat, întreprinderi, instituții, organizații la elaborarea avizelor ecologice pentru activități și documentația de proiect ce nu necesită acord de mediu, la efectuarea expertizei ecologice de stat, la examinarea documentației privind evaluarea impactului asupra mediului la nivel național și în context transfrontalier;

g) formează consilii tehnico-științifice, comisii, organizează conferințe și consfătuiri în problemele protecției mediului;

j) analizează tendințele și nivelul de dezvoltare a activității de ocrotire a naturii din străinătate, generalizează și propagă experiența internațională pozitivă în acest domeniu;

k) participă la elaborarea de contracte și acorduri interstatale și internaționale referitoare la problemele ecologice și folosirea resurselor naturale;

l) stabilește și întreține în corespundere cu legislația în vigoare legături cu alte state, organisme internaționale în problemele ce țin de componența autorității centrale pentru resursele naturale și mediu;

m) efectuează alte acțiuni, ce decurg din scopul, funcțiile și sarcinile lui;

n) efectuează procedura de evaluare strategică de mediu a planurilor și programelor care se supun acestei proceduri la nivel național sau în context transfrontalier, emite avizul de mediu asupra planurilor și programelor, în conformitate cu capitolul II din Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu.

Art. 17. - Autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu este condus de ministru.

Art.19. - Colegiul autorității centrale pentru resursele naturale și mediu este un organ consultativ condus de ministru. Componența colegiului se aprobă de Guvern. El se constituie din 7 membri, confirmați de Guvern.

Art. 20. - (1) În sistemul administrativ al autorității centrale pentru resurse naturale și mediu se integrează aparatul central al autorității și structurile organizaționale din sfera de competență.

(2) Aparatul central al autorității centrale pentru resurse naturale și mediu este constituit din direcții, secții, servicii ale căror atribuții țin de asigurarea organizațională a activității, de elaborarea proiectelor de acte normative, inclusiv a proiectelor de documente de politici publice, de conlucrarea cu alte autorități publice și de reglementarea normativ-juridică, precum și de gestionarea sferei de competență a autorității.

(3) Structurile organizaționale din sfera de competență a autorității centrale pentru resurse naturale și mediu sînt autoritățile administrative din subordine, instituțiile publice și întreprinderile de stat în care autoritatea are calitatea de fondator. Autoritățile administrative din subordine sînt create în scopul asigurării implementării politicii în domeniul protecției mediului și gestionării anumitor subdomenii din sfera de competență a autorității centrale pentru resurse naturale și mediu. Autoritățile administrative din subordine pot avea subdiviziuni teritoriale - servicii publice desconcentrate.

(4) Structura și modul de organizare a activității aparatului central al autorității centrale pentru resurse naturale și mediu și al autorităților administrative din subordinea acesteia se aprobă de Guvern.

Secțiunea 2

Evaluarea impactului asupra mediului, evaluarea strategică de mediu și expertiza ecologică de stat

Art. 21. - (1) Evaluarea impactului asupra mediului, evaluarea strategică de mediu și expertiza ecologică de stat sînt mecanisme de asigurare a protecției mediului efectuate la etapele inițiale de planificare a activităților în scopul:

a) identificării prealabile a efectelor directe sau indirecte pe care le pot avea unele proiecte publice sau private ori unele genuri de activitate planificată asupra mediului și sănătății populației și corespunderii caracteristicilor acestor activități legislației, normelor și standardelor de mediu în vigoare;

b) prevenirii și minimizării impactului asupra mediului și sănătății populației prin elaborarea măsurilor pentru protecția mediului care trebuie respectate, în cazul realizării proiectului, sau prin interzicerea demarării activităților planificate, în cazul încălcării cerințelor de mediu;

c) elaborării și asigurării unui cadru normativ clar și aplicabil în domeniul mediului.

(2) Modul de solicitare, acordare, suspendare și retragere a actelor permissive prevăzute de prezenta lege pentru agenții economici se stabilește de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător în partea în care nu este reglementat de prezenta lege.

Art. 22. - (1) Obiectul, domeniul de aplicare și procedurile pentru efectuarea evaluării impactului asupra mediului la nivel local, național sau în context transfrontalier sînt stabilite de prezenta lege și de Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului.

(2) Evaluarea impactului asupra mediului se realizează pentru proiectele publice sau private ori activitățile planificate care constau în construcția de obiecte noi, extinderea, reconstrucția, modernizarea, reprofilarea, planificarea construcțiilor și/sau a unor genuri noi de activitate, dobîndirea sau utilizarea resurselor naturale, influența asupra teritoriului sau landsaftului neatins sau puțin modificat de activitatea omului, pentru documentația de proiect pentru activitățile de construcție, extindere, reconstrucție a obiectelor și a unor genuri de activitate planificate, preconizate pentru dezvoltarea economică și socială a Republicii Moldova, a anumitor zone, raioane, municipii, orașe, sate, precum alimentarea cu căldură, gaze, energie electrică, apă și asigurarea cu sisteme de canalizare a localităților, proiecte privind urbanismul și amenajarea teritoriului în localitățile urbane și rurale, precum și pentru alte acțiuni a căror efectuare sau al căror rezultat final poate avea impact semnificativ asupra mediului.

(3) Evaluarea impactului asupra mediului este realizată de către autoritatea centrală pentru resurse naturale și mediu în baza documentației privind evaluarea impactului asupra mediului, elaborată și prezentată de către inițiatorul activității.

Art. 23. - (1) În urma examinării documentației privind evaluarea impactului asupra mediului, autoritatea centrală pentru resurse naturale și mediu decide emiterea acordului de mediu, refuză emiterea acordului de mediu sau remite documentația privind evaluarea impactului asupra mediului spre definitivare.

(2) Acordul de mediu stabilește condițiile și măsurile pentru prevenirea și reducerea impactului negativ asupra mediului, care, în mod obligatoriu, urmează a fi luate în considerare de către autoritățile abilitate la eliberarea actelor permissive și respectate în procesul realizării proiectului.

(3) Acordul de mediu este valabil 4 ani.

Art. 24. - Obiectul, domeniul de aplicare și procedurile pentru efectuarea expertizei ecologice de stat sînt stabilite prin Legea nr. 851/1996 privind expertiza ecologică.

Art. 25. - (1) Evaluarea strategică de mediu se efectuează pentru proiectele planurilor și programelor elaborate de autoritățile administrației publice centrale și locale în domeniile agricultură, silvicultură, piscicultură, energetică, industrie, transport, gestionarea deșeurilor, gestionarea resurselor acvatice, comunicații electronice, turism, folosință funciară, planificare urbană și rurală, amenajarea teritoriului, la etapa de elaborare a acestora, în vederea evaluării posibilelor efecte asupra mediului ca urmare a activităților planificate.

(2) Autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu sau, după caz, subdiviziunea sa teritorială examinează proiectele planurilor și programelor supuse procedurii de evaluare strategică de mediu și, în baza raportului privind evaluarea strategică prezentat de inițiator, ia decizia privind eliberarea sau refuzul de eliberare a avizului de mediu asupra acestora.

(3) Obiectul, domeniul de aplicare și procedurile pentru efectuarea evaluării strategice de mediu la nivel local, național sau în context transfrontalier sînt stabilite prin Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu.

Secțiunea 3

Inspectoratul pentru Protecția Mediului

Art. 26. - (1) Inspectoratul pentru Protecția Mediului are funcția de exercitare a controlului de stat asupra respectării legilor și altor acte normative în problemele protecției mediului și folosirii resurselor naturale.

(2) Controlul de Stat este efectuat de către inspectorul principal de stat, inspectorii superiori de stat, inspectorii de stat, inspectorii principali zonali, inspectorii superiori zonali și inspectorii zonali ai mediului.

(3) Inspectorul principal de stat al mediului este șeful Inspectoratului pentru Protecția Mediului; inspectorii principali raionali ai mediului sînt șefii inspectoratelor teritoriale pentru protecția mediului; inspectorii superiori de stat, inspectorii de stat, inspectorii superiori raionali și inspectorii raionali ai mediului sînt salariații Inspectoratului pentru Protecția Mediului și ai inspectoratelor teritoriale pentru protecția mediului și sînt desemnați în aceste funcții conform studiilor și rezultatelor atestării.

(4) Controlul de stat al persoanelor care practică activitate de întreprinzător se planifică, se efectuează și se înregistrează în conformitate cu prevederile Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

Art. 27. -(1) Inspectorul principal de stat al mediului, inspectorii principali raionali ai mediului și, în absența lor, adjuncții acestora au dreptul:

a) de a sigila instalații, echipamente tehnice, încăperi și alte bunuri mobile și imobile utilizate în activități neautorizate/ilicite de dobîndire a resurselor naturale;

b) de a suspenda și interzice proiectarea, construcția, reconstrucția obiectivelor industriale, agricole și de menire socială, lucrările de exploatare a resurselor naturale și alte lucrări în caz de depistare a încălcărilor reglementărilor de protecție a mediului și folosire rațională a resurselor

naturale, dacă acestea pot conduce la poluarea mediului și folosirea neautorizată/nerațională a resurselor naturale;

c) de a suspenda, total sau parțial, orice activitate, din proprie inițiativă sau la propunerea autorităților administrației publice locale, în caz de depistare a încălcărilor reglementărilor de protecție a mediului și folosire rațională a resurselor naturale, dacă acestea pot conduce la poluarea mediului și folosirea neautorizată/nerațională a resurselor naturale;

d) de a înfăptui măsurile prevăzute la lit. a), b) și c) cu respectarea procedurii de contestare, precum și în limitele și modul stabilite în Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;

e) de a cere de la organele de resort sancționarea disciplinară a persoanelor de decizie care nu au asigurat respectarea legislației cu privire la protecția mediului;

f) de a examina materialele (dosarele) referitoare la încălcarea legislației cu privire la protecția mediului și de a lua decizii conform legislației în vigoare;

g) de a emite decizii în privința persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine, privind repararea prejudiciilor cauzate mediului ca rezultat al poluării lui și/sau folosirii neautorizate/neraționale a resurselor naturale;

h) de a intenta acțiuni civile împotriva organelor de stat, întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și persoanelor fizice care au cauzat prejudicii mediului ca rezultat al poluării lui și/sau folosirii neautorizate/neraționale a resurselor naturale.

(11) Activitatea unității economice poate fi suspendată parțial, în baza măsurilor prevăzute la alin. (1), dacă, în urma controlului, sînt identificate neconformități care conduc iminent la poluarea mediului și folosirea neautorizată/nerațională a resurselor naturale și aceste neconformități pot fi remediate în termene proximе. Activitatea unității economice poate fi suspendată în totalitate, în baza măsurilor prevăzute la alin. (1), doar în cazul în care, în urma controlului, sînt identificate încălcări foarte grave, cu depășirea concentrațiilor maxime admisibile de poluanți, care vor conduce iminent și imediat la poluarea mediului și vor cauza în consecință daune în proporții considerabile mediului și sănătății populației, încălcări care nu pot fi remediate fără stoparea totală a activității.

(2) Conducătorul autorității centrale pentru resursele naturale și mediu cu acordul colegiului are dreptul de a sista sau anula diposițiile inspectorului principal de stat al mediului. Inspectorul principal de stat al mediului are dreptul de a sista sau anula diposițiile inspectorului principal zonal al mediului.

Art. 28. - Inspectorii superiori de stat, inspectorii de stat, inspectorii superiori zonali și insectorii zonali al mediului au dreptul:

a) să controleze nestingheriți orice obiectiv de pe teritoriul republicii indiferent de apartenența departamentală și forma de proprietate, în cazul unei activități sau situații ce pot influența negativ mediul sau componenții lui;

b) să oprească și să inspecteze orice mijloc de transport, orice alte mijloace tehnice în caz de încălcare a legislației cu privire la protecția mediului sau de acțiuni susceptibile de a aduce prejudicii mediului și resurselor naturale;

c) să ceară persoanelor fizice și juridice prezentarea documentelor prevăzute de legislație ce atestă dreptul lor de folosință a resurselor naturale;

d) să rețină persoanelor vinovate de încălcarea legislației cu privire la protecția mediului și, în caz de necesitate (pentru identificarea persoanei), să le predea la cel mai aprobat post de poliție sau primărie;

e) să întocmească procese-verbale și alte documente despre încălcările legislației cu privire la protecția mediului, despre neexecutarea de către persoanele fizice și juridice a deciziilor organelor de resort în problemele protecției mediului, despre nerespectarea condițiilor expuse în autorizația de mediu;

f) să efectueze controlul lucrurilor personale și al mijloacelor de transport ale infractorilor legislației cu privire la protecția mediului al producției, dobândite în mod ilicit, al instrumentelor de dobândire a acestuia și al altor corpuri delictive în locurile de dobândire, prelucrare și comercializare;

g) să ridice producția, dobândită în mod ilicit, instrumentele de dobândire a ei și alte corpuri delictive, ce au servit la încălcarea legislației cu privire la protecția mediului în locurile de dobândire, de păstrare, prelucrare și comercializare a producției, dobândite în mod ilicit;

h) să ceară persoanelor fizice și juridice explicații în scris pentru fiecare caz de încălcare de către ele a legislației cu privire la protecția mediului;

i) să interzică pe teritoriile rezervațiilor naturale, monumentelor naturii, braniștilor, parcurilor naționale, pe terenuri cu destinație specială efectuată de lucrări ce contravin regimului acestor teritorii;

j) să obțină gratuit de la toate persoanele fizice și juridice, pentru exercitarea funcțiilor de control, informația și explicațiile necesare;

k) să examineze materiale despre contravențiile administrative în domeniul protecției mediului și să tragă contravenienții la răspundere în limitele competenței lor;

l) să participe la lucrările comisiilor de selectare a terenului și de recepție finală a obiectivelor prevăzute la articolul 23, indiferent de sursa de finanțare, și a obiectivelor de producție, administrative, locative și cu altă destinație finanțate din bugetul de stat sau bugetele locale;

m) să efectueze și alte acțiuni, în limitele competenței lor, în domeniul protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale.

Art. 29. - (1) Inspectorii mediului poartă în exercitarea funcțiilor lor uniforma de serviciu, dispun de ștampilă de metal și de plombator de modelul stabilit.

(2) Inspector de stat și zonali ai mediului, care exercită controlul asupra pădurilor și bazelor acvatică, li se permite purtarea, păstrarea și aplicarea armelor de vânătoare și a armelor de serviciu; inspectorii mediului, conform regulamentului privind statului lor juridic, au dreptul de a folosi și aplica arma de foc pentru a se apăra în exercitarea funcțiilor lor.

(3) Inspectorii de stat și zonali ai mediului sînt supuși asigurării de stat obligatorii; în caz de prejudiciu adus averii, sănătății lor, precum și în caz de moarte a inspectorilor mediului în exercițiul funcției prejudiciul va fi recuperat totalmente de către persoanele fizice și juridice responsabile de prejudiciul cauzat.

Secțiunea 31

Agenția de Mediu

Art. 29¹. - (1) În scopul asigurării implementării politicii în domeniul protecției mediului în anumite sfere de activitate ale autorității centrale pentru resurse naturale și mediu, precum și în scopul asigurării procedurilor privind acordarea, suspendarea și retragerea actelor permissive în domeniul protecției mediului, în subordinea acestora se creează și funcționează Agenția de Mediu.

(2) Funcțiile de bază ale Agenției de Mediu sînt următoarele:

a) asigură implementarea documentelor de politici publice și a legislației în domeniul protecției mediului la nivel național și local;

b) acordă suportul tehnic pentru fundamentarea proiectelor de documente de politici publice, de acte legislative și normative în domeniul protecției mediului;

c) reglementează și autorizează activitățile cu impact asupra mediului, eliberînd persoanelor fizice și juridice acte permissive pentru practicarea activităților de întreprinzător cu impact asupra mediului (autorizații, acorduri de mediu, permise, certificate, notificări, avize și coordonări), prevăzute în Nomenclatorul actelor permissive, aprobat prin Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;

d) realizează monitoringul calității factorilor de mediu (monitoringul calității apei, aerului, solului, monitoringul forestier și al ariilor naturale protejate de stat, monitoringul stării și folosinței resurselor de apă și de sol, monitoringul regnului vegetal și regnului animal, monitoringul pescuitului, monitoringul stării subsolului, monitoringul poluării aerului, monitoringul geologic, monitoringul poluării mediului) în scopul asigurării persoanelor fizice și juridice cu informații privind calitatea mediului, al dezvoltării sistemului indicatorilor statistici în domeniul protecției mediului, precum și în scopul elaborării și publicării Raportului național privind starea mediului în Republica Moldova;

e) creează și administrează cadastre și registre speciale, administrează sistemul informațional și de date pentru domeniile sale de activitate și asigură accesul publicului la informația despre mediu.

(3) Guvernul aprobă modul de organizare a activității Agenției de Mediu, structura și statele de personal.

Capitolul IV

DREPTURI ȘI OBLIGAȚIUNI ALE PERSOANELOR FIZICE

ȘI JURIDICE PRIVIND PROTECȚIA MEDIULUI

Art. 30. - Statul recunoaște tuturor persoanelor fizice dreptul la un mediu sănătos, în care scop asigură, în conformitate cu legislația în vigoare:

a) accesul deplin, operativ și liber la informațiile privind starea mediului și starea sănătății populației;

b) dreptul de a se asocia în organizații, partide, mișcări, asociații de protecție a mediului, de a adera la cele existente;

c) dreptul de a participa la dezbaterile proiectelor de legi, diverselor programe economice sau de altă natură ce vizează direct sau indirect protecția mediului și folosirea resurselor naturale; dreptul la informare și consultare asupra proiectelor de amplasare și construire a obiectelor cu

efecte negative asupra mediului, de refacere și amenajare a teritoriului, a localităților urbane și rurale;

d) dreptul de a interveni cu demersuri la instanțele de stat, pentru suspendarea temporară sau definitivă a activității agenților economici care aduc daune ireparabile mediului; dreptul de a solicita efectuarea expertizei obiectivelor și de a participa la efectuarea expertizei obștești;

e) dreptul de a organiza referendumuri naționale și locale în probleme majore de protecție a mediului;

f) dreptul la educație și instruire ecologică;

g) dreptul de a se adresa, direct sau prin intermediul unor organizații, partide, mișcări, asociații, autorităților pentru mediu, administrative sau judecătorești pentru a sista acțiunile care aduc daune mediului, indiferent dacă agenții economici vor fi sau nu prejudicați în mod direct; dreptul de a trage la răspundere persoanele, care au comis contravenții sau infracțiuni ecologice;

h) dreptul la despăgubire pentru prejudiciul suferit cu urnare a poluării sau a altor acțiuni de afectare a mediului, precum și pentru prejudiciul adus sănătății oamenilor;

i) dreptul de a beneficia de facilitățile prevăzute de legislație pentru invenștiile capitale, care au drept scop ameliorarea calității mediului.

Art. 31. - Protecția mediului constituie o obligațiune generală a locuitorilor republicii, ei fiind datori:

a) să respecte legislația cu privire la protecția mediului și să protejeze mediul, să folosească rațional resursele naturale, să nu lezeze drepturile și interesele altor beneficiari ai resurselor naturale să semnaleze operativ autoritățile pentru mediu sau organizațiile ecologice despre daunele, provocate naturii de persoanele fizice și juridice;

b) să contribuie la amenajarea teritoriilor, la cererea alinimentelor de arbori și arbuști și a spațiilor verzi, să nu admită distrugerea acestora, să nu polueze teritoriul, unde activează sau locuiesc;

c) să recupereze pierderile și să repare prejudiciul cauzat mediului și populației.

Art. 32. - Agenții economici, indiferent de forma de proprietate, sînt obligați:

a) să folosească cît mai economicos energia, apa, să întreprindă măsuri pentru prevenirea alunecărilor de teren, să nu admită eroziunea solului, salinizarea sau înmlăștinirea secundară, compactarea și poluarea solului cu îngrășăminte minerale și pesticide, să respecte normativele solului cu îngrășăminte minerale și pesticide, să respecte normativele aplicării în agricultură a substanțelor chimice;

b) să re tehnologizeze procesele de producție în vederea minimalizării deșeurilor prin folosirea cît mai eficientă a materiei prime, să reducă folosirea substanțelor periculoase și să le înlocuiască cu materiale alternative inerte, care asigură obținerea unei producții finale cît mai durabile, să producă, să utilizeze și să pună în circulație ambalaje recuperabile, re folosibile, reciclabile sau ușor degradabile;

c) să doteze sursele generatoare de noxe cu dispozitive, echipamente și instalații de epurare, capabile de a reduce noxele evacuate sub limitele admisibile, stabilite de autorizațiile pentru mediu;

d) să planteze și să întrețină în jurul unităților industriale, a complexelor zootehnice perdele forestiere de protecție și spații verzi, să țină sub o supraveghere permanentă starea mediului din jurul unităților industriale și complexelor zootehnice și să întreprindă măsuri de protecție a mediului;

e) să asigure supravegherea permanentă a construcțiilor și instalațiilor în cursul funcționării lor, să ia măsuri pentru prevenirea avariilor și poluării accidentale a mediului, iar în caz de producere a acestora să ia măsuri operative pentru înlăturarea cauzelor lor, să anunțe imediat autoritățile pentru mediu, să lichideze pe cont propriu toate consecințele avariilor și poluării accidentale, să repare prejudiciile aduse mediului, componentelor lui, averii altor proprietari și sănătății persoanelor afectate;

f) să execute hotărârile și dispozițiile ministerelor, altor autorități administrative centrale și autorităților administrației publice locale referitoare la probele de protecție a mediului, să prezinte autorităților pentru mediu întreaga informație referitoare la influența activității economice promovate asupra mediului și componentelor lui, să admită accesul necondiționat și la orice oră al inspectorilor mediului la unitățile de producție pentru a efectua controlul activităților, susceptibile să afecteze mediul;

g) să solicite autorităților pentru mediu evaluarea impactului asupra mediului și expertiza ecologică de stat pentru activitățile planificate, susceptibile să afecteze mediul;

h) să asigure condițiile corespunzătoare pentru prevenirea poluării mediului cu substanțe periculoase și volatile sau cu pulberi de orice fel în timpul transportării și păstrării lor.

Capitolul V

PROTECȚIA RESURSELOR NATURALE

ȘI CONSERVAREA BIODIVERSITĂȚII

Secțiunea 1. Protecția solului și a geoecosistemelor

Art. 33. - Politica în domeniul gospodăririi solurilor se bazează pe următoarele principii:

a) recunoașterea faptului că menținerea resurselor naturale, a biodiversității, a aspectului peisagistic rural, a landșafturilor culturale este la fel de importantă ca și asigurarea populației cu produse alimentare și obținerea de venit din agricultură.

b) promovarea unei agriculturi durabile cu reducerea îngrășămintelor minerale și a pesticidelor, aplicarea tehnologiilor ecologic inofensive, restabilirea și menținerea echilibrului ecologic și geoecosisteme.

Art. 34. - În completarea articolului 8, autoritățile administrației publice în economie în comun cu instituțiile de ramură de cercetare, cu autoritățile pentru mediu și cu autoritățile administrației publice locale sînt obligate;

a) să propună producătorilor agricol tehnologii nonpoluante de cultivare a plantelor, bazate pe principiile agriculturii ecologice, în măsură să asigure atît producțiile necesare de bună calitate, cît și protecția și ameliorarea calității solurilor, să creeze un sistem de asistență fitosanitară operativă pentru evaluarea corectă a stării culturilor, pentru aplicarea măsurilor adecvate și prevenirea utilizării greșite sau abuzive a substanțelor chimice și să asigure asistența tehnică agricolă;

b) să elaboreze și să implementeze programe anuale de combatere a eroziunii solului, subinundării, înlăstînirii, salinizării, uscării excesive a terenurilor agricole, de prevenire și stopare a alunecărilor de teren, de menținere a potențialului diferențiat al terenurilor agricole în funcție de valorile naturale la nivelul de suportabilitate a geoecosistemelor; să exercite o supraveghere sistematică asupra structurii culturilor agricole, asolamentelor și rotației lor pentru a se menține un bilanț pozitiv de humus și elemente nutritive în sol și a se reduce pierderile prin eroziune sub limita restrîngerii lui naturale de 5 t/ha pe an;

c) să estimeze terenurile cu regim hidrotehnic secetos, să elaboreze tehnologii de majorare a efectului precipitațiilor, de folosire rațională a apei pentru irigații;

d) să constituie în perimetre de ameliorare terenuri agricole degradate, care pot fi reamenajate, să supravegheze efectuarea lucrărilor de revalorificare a acestor terenuri;

e) să organizeze un subsistem unic de monitoring al calității solurilor și agroecosistemelor pentru supravegherea calității solurilor, evidențierea la timp și evaluarea schimbărilor neprevăzute, pentru elaborarea programelor și luarea măsurilor de corectare a tendințelor negative.

Art. 35. - Agenții economici, deținători de terenuri agricole, indiferent de forma de proprietate, vor gospodări solul în vederea obținerii de produse alimentare și de venituri, avînd grijă de păstrarea lui pentru generațiile prezente și viitoare, în care sînt obligați:

a) să respecte prevederile actelor normative, celor menționate în articolul 68, litera e) din prezenta lege, recomandările autorităților agricole cu privire la organizarea asolamentelor și rotației lor, respectarea structurii culturilor agricole, fertilizarea fundamentală științific, ameliorările funciare, menținerea unui bilanț pozitiv de humus și reducerea pierderilor prin eroziune sub limita restituirii lui naturale;

b) să nu admită compactarea și poluarea solului cu îngrășăminte minerale și pesticide, subinundarea, înlăstînirea, salinizarea, uscarea excesivă a terenurilor agricole, să întreprindă măsuri de prevenire și stopare a eroziunii solului, a alunecărilor de teren;

c) să definească în colaborare cu autoritățile silvice sistemul de perdele forestiere de protecție.

Art. 36. - Scoaterea din circuitul agricol a unor terenuri agricole pentru realizarea unor obiective economice sau de destinație socială se realizează prin hotărîre de Guvern, la propunerea consiliilor unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau, respectiv, de nivelul al doilea, în temeiul cererii proprietarului, cu acordul autorității centrale pentru resursele naturale și mediu; în cazul unei hotărîri pozitive se va asigura decopertarea stratului de sol fertil și utilizarea lui pentru refacerea terenurilor degradate.

Art. 36¹. - La etapa elaborării certificatului de urbanism pentru proiectare, subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului eliberează autorității executive a administrației publice locale, în termen de 5 zile lucrătoare, prin intermediul ghișeului unic, avizul de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii la alegerea loturilor.

Art. 37. - Împrăștierea pe terenuri agricole a unor ape uzate și a nămolului, provenite de la unitățile industriale, complexe zootehnice, de la stațiile de epurare se admite numai cu autorizația autorităților pentru agricultură, pentru mediu și pentru sănătate.

Art. 38. - Este interzisă și se sancționează, conform legii, depozitarea și împrăștierea pe sol, în

afara perimetrelor admise și special amenajate a deșeurilor și reziduurilor de orice proveniență, a substanțelor chimice și radioactive.

Art. 39. - Agenții economici, care administrează terenuri cu destinație specială, sînt obligați să întrețină în curățenie și ordine și să amenajeze cu spații verzi toate suprafețele neocupate productiv, așa cum sînt cele limitrofe căilor ferate, drumurilor, cele din curțile și perimetrile unităților economice și sociale.

Art.40. - Este interzisă și se sancționează, conform legii, vătămarea sau tăierea fără autorizația autorității centrale pentru resursele naturale și mediu a arborilor și a altor tipuri de vegetație din păduri, din perdelele forestiere de protecție, din zonele de protecție a cîmpurilor, apelor rîurilor și bazinelor acvatice și din cele limitrofe căilor ferate, drumurilor și din spațiile verzi ale localităților urbane și rurale, de pe terenurile proprietate privată, cu excepția cazurilor în care dobîndirea dreptului de proprietate privată asupra terenului a avut loc ca rezultat al deetatării proprietății publice, indiferent de succesiunea actelor juridice translativ de proprietate, sau de pe terenurile din fondul forestier aflate în proprietate privată.

Art.41. - (1) Se interzice reducerea suprafeței terenurilor fondului forestier. În cazuri excepționale, pentru construcția obiectelor cu destinație specială, a drumurilor de importanță republicană, a liniilor electrice de tensiune înaltă, a magistrelor de petrol și gaze, reducerea suprafeței terenurilor fondului forestier se permite în baza deciziei Guvernului doar cu obținerea acordului de mediu sau a avizului Expertizei ecologice de stat.

(2) Retragera definitivă a suprafețelor din terenurile fondului forestier se realizează prin includerea în ele a unor terenuri utile pentru împădurire și echivalente ca suprafață și bonitate.

Art.42. - Deținătorii de terenuri din fondul forestier vor asigura:

a) paza și regenerarea pădurilor, în primul rînd a biocenozelor silvice autohtone prin redresarea lor ecologică, în baza proiectelor amenajamentelor silvice;

b) valorificarea masei lemnoase numai în limita tăierilor de îngrijire, de igienă, de regenerare și reconstrucție conform amenajamentelor silvice, prin tehnologii ecologic argumentate de recoltare, corhănire și transportare, care să asigure protecția solurilor, a florei și faunei sălbatice, stabilitatea pantelor și a ecosistemelor silvice;

c) extinderea suprafețelor de păduri cu un regim special de protecție;

d) restabilirea și conservarea biodiversității caracteristice pădurilor republicii, exploatarea și exploararea resurselor regenerabile ale pădurilor fiind dimensionate potrivit limitelor de suportabilitate ecologică a zonei. Vînatul și pescuitul în fondul silvic, capturarea păsărilor și animalelor, recoltarea plantelor, ciupercilor și pomușoarelor în scopul comercializării, comercializarea în stare brută sau prelucrată fiind admise numai în baza autorizației autorităților silvice;

e) interzicerea activităților economice și social-obștești care pot afecta echilibrul ecologic al ecosistemelor terestre, al pădurilor, al pajiștilor și finețelor, al oricăror formațiuni naturale care conservă diversitatea floristică și faunistică a zonei.

Art.43. - Guvernul va elabora programul de conservare și dezvoltare a pădurilor.

Secțiunea 2. Protecția resurselor acvatice

și a ecosistemelor acvatice

Art. 44. - Este supus protecției întregul potențial acvatic al Republicii Moldova - apele subterane cu biocenozele lor, apele de suprafață (cursurile de apă, lacurile naturale și de acumulare, zonele umede aferente acestora) împreună cu resursele lor naturale, cu biocenozele lor specifice și cu zonele sanitare și de protecție a apelor.

Art. 45. - În scopul protecției resurselor acvatice sînt interzise:

a) deversarea în apele de suprafață, în canalele de irigare și de desecare a apelor uzate neepurate, a celor poluate termic și radioactive, a apelor contaminate cu germeni patogeni și paraziți, a produselor sau reziduurilor petroliere și a altor poluanți;

b) deversarea în apele de suprafață, depozitarea în albiile acestora sau în zonele de protecție a apelor a deșeurilor și reziduurilor de orice proveniență, precum și introducerea de pesticide, de produse chimice periculoase, substanțe stupefiante și alte substanțe de acest fel;

c) spălarea în apele naturale, în preajma lor și în alte locuri neautorizate a vehiculelor, a utilajelor și a ambalajelor.

Art. 46. - În completarea articolelor 9 și 10, autoritățile administrației publice locale, autoritățile pentru mediu și pentru sănătate, autoritățile pentru resursele acvatice în comun cu instituțiile de ramură de cercetare sînt obligate:

a) să mențină sub control strict debitele captate, folosirea și evacuarea apei în toate domeniile de folosire a ei, să obțină reducerea necesarului de apă tehnologică, creșterea gradului de reciclare a acesteia, respectarea normelor specifice de consum, evitarea risipei și a pierderilor de apă. Pierderile prin neglijență sau primn folosirea nerațională a apei la recuperarea persoanelor fizice și juridice conform taxelor stabilite;

b) să aplice, conform legii, măsurile necesare pentru prevenirea eutrofizării neechilibrate a apelor de suprafață și a poluării apelor subterane cu nitrați, pesticide și alte produse periculoase, și în acest scop să exercite controlul asupra respectării normelor de ambalare, transportare, depozitare, a regulilor de manipulare și utilizare a acestora pe anumite suprafețe, mai ales pe cele situate în zonele de protecție a cursurilor și bazinelor de apă;

c) să asigure respectarea regimului special de gestionare a zonelor de protecție și a zonelor sanitare, limitrofe cursurilor râurilor, pîraielor, lacurilor, construcțiilor hidrotehnice și de acumulare a apei, să nu admită în zonele de protecție hidrogeologică lucrări și activități ce vin în contradicție cu regimul zonelor de protecție și a zonelor sanitare;

d) să supravegheze în permanență starea izvoarelor, pîraielor, râurilor mici, apelor subterane, a biocenozilor lor naturale, a zonelor adiacente, să aplice, conform legii, măsuri de prevenire a poluării și degradării lor, să întreprindă lucrări de restabilire a biosistemelor afectate;

e) să indentifice și să propună, pentru a fi declarate drept zone protejate, conform legii, sectoarele acvatice și terenurile mlăștinoase cu biocenoze reprezentative sau cu populații ale unor specii endemice, rare sau periclitare, autohtone sau migratoare.

Art. 47. - Agenții economici, indiferent de forma de proprietate, care folosesc resursele acvatice și care evacuează ape uzate sînt obligați:

a) să reactualizeze, în decurs de un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi, autorizațiile

emise de autoritățile pentru mediu în modul stabilit pentru captarea necesarului de apă și deversarea apelor uzate în locurile de amplasare a barajelor și altor instanții hidrotehnice pe albiile cursurilor de apă și să execute în termenele stabilite lucrările recomandate;

b) să asigure preepurarea apelor reziduale la nivelul standardelor stabilite înainte de deversarea lor în rețeaua de canalizare a localităților. Acumularea apelor reziduale în orice rezervoare este admisă numai cu acordul comun al autorităților administrației publice locale, al autorităților pentru mediu și al serviciului sanitar epidemiologic;

c) să aplice soluții tehnice pentru a asigura durabilitatea apeductelor și pentru îmbunătățirea tehnicii de irigație în scopul evitării pierderilor de apă, preîntâmpinării deteriorării solurilor și altor fenomene negative;

d) să nu afecteze potențialul de refacere a resurselor biologice specifice, calitatea apelor și stabilitatea ecosistemelor acvatice prin activități de exploatare a construcțiilor hidrotehnice, prin piscicultură și pescuit.

Art. 48. - Exploatarea apelor minerale, a resurselor naturale aferente fondului apelor (nisipului, petrișului, nămolului terapeutic), recoltarea în scopul comercializării și comercializarea unor resurse acvatice naturale, precum: pești, raci, broaște, moluște, lipitori, păsări de apă, ouă de păsări de apă se admit numai cu autorizația autorităților administrației publice locale.

Art. 49. - Agenții economici care dețin nave, platforme plutitoare sînt obligați să le doteze cu instalații de stopare sau epurare a deșeurilor și apelor uzate și cu racorduri de descărcare a acestora în instalații de mal sau plutitoare, în conformitate cu regulile naționale și internaționale referitoare la prevenirea poluării apelor. Administrațiile portuare sînt obligate să asigure construcția imobilelor portuare pentru preluarea, prelucrarea, reciclarea sau neutralizarea reziduurilor petroliere, menajere și de altă natură, stocate pe navele fluviale, precum și crearea unor subunități specializate pentru intervenții operative în caz de poluare accidentală a apelor și pentru acțiuni de depoluare.

Art. 49¹. - Gestionarea deșeurilor generate de nave și a reziduurilor de marfă se realizează în conformitate cu Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și cu actele normative aprobate în temeiul acesteia.

Secțiunea 3. Protecția subsolului

Art. 50. - Sînt supuse protecției toate resursele subsolului:

roci materie primă minerală, agenți termici naturali, bazine subterane de apă, precum și cavități naturale și artificiale pe întreg teritoriul republicii.

Art. 51. - La efectuarea lucrărilor de explorare, extragere, prelucrare și transportare a zăcămintelor și de transportare a diverselor materiale din ele sînt interise:

a) deteriorarea stratului de sol fertil, a cursurilor de apă împreună cu biocenozele lor naturale, a landșafturilor, cu excepția cazurilor autorizate în mod special de autoritățile administrației publice locale de comun acord cu autorizațiile pentru mediu;

b) depozitarea materiei prime minerale, a deșeurilor, amplasarea diverselor instalații, mecanisme, mijloace tehnice în afara perimetrelor zonei de protecție;

c) poluarea mediului în cursul transportării materiei prime minerale și a deșeurilor;

d) producerea de zgomote și vibrații peste limitele admise în preajma localităților, monumentelor istorice și ale naturii, rezervațiile naturale, zonelor recreative și balneoclimaterice.

Art. 52. - Este interzisă îngroparea și depozitarea în spații subterane, fără acordul autorităților pentru mediu, pentru sănătate și al autorităților administrației publice locale, a unor deșeuri solide, lichide și gazoase, chimice și radioactive, care pot polua resursele subsolului și deteriora calitatea acestora.

Art. 53. - În completarea articolelor 9 și 10 autoritățile administrației publice locale, autoritățile pentru mediu, pentru sănătate, pentru gestionarea resurselor subsolului și instituțiile de ramură de cercetare sînt obligate:

a) să asigure ținerea cadastrului resurselor subsolului, evidența extracției și pre;ucrării lor, a deșeurilor survenite din aceste activități, să elaboreze programe de folosire a resurselor subsolului pentru dezvoltarea durabilă a societății;

b) să supravegheze în permanență lucrările de exploatare a resurselor subsolului, respectarea limitelor de folosire a acestora, să propună și să ceară beneficiarilor implementarea de tehnologii, care să asigure un randament superior la extragerea și preluarea resurselor subsolului și o reducere maximă a pierderilor și a deșeurilor;

c) să identifice formațiunile geologice minerologice, paleontologice și alte formațiuni rare ale subsolului de o deosebită valoare științifică și a culturii pentru a fi luate sub protecția specială a statului.

Art. 54. - Agenții economici, antrenați în exploatarea și folosirea resurselor subsolului, indiferent de forma de proprietate, sînt obligați:

a) să reactualizeze în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi autorizațiile emise de autoritățile pentru mediu, în modul stabilit. Eschivarea de la această prevedere sau nerespectarea recomandărilor expertizei atrage după sine sistarea activității în cauză;

b) să delimiteze pe teren cu acordul autorităților administrației publice locale și al autorităților pentru mediu perimetrele zonelor de protecție și ale zonelor sanitare în jurul activităților de exploatare, extragere și prelucrare a resurselor subsolului, să le amenajeze și să le întrețină în regimul stabilit;

c) să efectueze lucrări de reconstrucție ecologică a terenurilor afectate în urma activităților de explorare, extragere și prelucrare a resurselor subsolului, și să le recultiveze.

Secțiunea 4. Protecția atmosferei

Art. 55. - Guvernul în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi vor elabora și vor propune spre aprobare Parlamentului standardele calității aerului.

Art. 56. - În completarea articolului 9 organele de administrare în energetică, în industrie, agricultură, transport, exploatarea spațiului locativ în comun cu instituțiile de ramură de cercetare, autoritățile administrației publice locale și autoritățile pentru mediu și pentru sănătate sînt obligate:

a) să elaboreze și să propună Guvernului spre aprobare limitele anuale de producere și consum a energiei, limitele anuale admisibile de emisii nocive în atmosfera din surse fixe și mobile, și nu permită depășirea limitelor și normelor stabilite;

b) să creeze și să asigure funcționarea unui sistem de supraveghere a calității aerului pe întreg teritoriul republicii, bazat pe standardele internaționale;

c) să propună și să ceară consumatorilor de energie implementarea de soluții tehnice, care ar asigura reducerea consumului de energie în toate domeniile de activitate, utilizarea de materie primă și combustibil cu conținut redus de substanțe nocive;

d) să retehnologizeze activitățile de producere pentru a sista emisiile în atmosferă ale substanțelor care distrug stratul de ozon, ale prafului și fibrelor de azbest, precum și pentru a reduce sau a sista emisiile substanțelor periculoase din categoria poluanților organici persistenți și cea a metalelor grele, reglementate de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;

e) să supravegheze în permanență respectarea regimului de emisii nocive în atmosferă, să sancționeze cu promptitudine încălcările admise; în cazul unor condiții meteorologice nefavorabile dispersiei poluanților în atmosferă cu acumulări locale de substanțe periculoase să dispună suspendarea temporară a activităților, care sînt supuse de poluare a atmosferei.

Art. 57. - Agenții economici, indiferent de forma de proprietate, activitatea cărora este legată de surse de poluare fixe sau mobile sînt obligați:

a) să doteze liniile tehnologice cu utilaje și dispozitive de captare și neutralizare a pulberilor și gazelor nocive, să nu încalce normativele concentrației substanțelor nocive în emisii supra limitelor legal admise;

b) să aplice măsurile necesare pentru a nu admite poluarea atmosferei cu pulberi sau substanțe volatile la transportarea și păstrarea deșeurilor de orice fel;

c) să creeze și să întrețină spații verzi în jurul obiectivelor industriale, să sădească alinamente de arbori și arbuști în zonele limitrofe drumurilor pentru îmbunătățirea calității aerului și protecției fonice;

d) să asigure măsurile de izolare a surselor generatoare de zgomote și vibrații și de protecție fonică a populației, să nu admită depășirea limitelor admise de zgomote și vibrații, radiații neionizante (electromagnetică, infraroșie, ultravioletă, laser).

Secțiunea 5. Conservarea biodiversității și protecția monumentelor naturii

Art. 58. - Statul reconfirmă dreptul la existență a tuturor speciilor naturii vii (indiferent de importanța lor pentru om), ca element esențial al ciclului planetar de materie, de formare a climei și al potențialului de renovare a resurselor naturale.

Art. 59. - Guvernul în termen de un an de la adoptarea prezentei legi vor elabora și vor prezenta Parlamentului un program de activități pentru conservarea biodiversității, orientat spre protejarea speciilor de plante și animale rare sau periclitare de dispariție de presingul comercial, de cultivare în centre speciale a speciilor periclitare de dispariție, de reintroducere a speciilor noi, de creare a unei bănci genetice naturale a unor teritorii sub protecție specială, de respectare a acordurilor interstatale și internaționale cu privire la conservarea biodiversității.

Art. 60. - Autoritățile pentru mediu, în comun cu autoritățile administrației publice locale vor exercita controlul asupra colectării plantelor, pescuitului, vînatului, numai în limitele nepericlitării potențialului de reproducere a diferitor specii de plante și animale. Sînt interzise colectarea

plantelor, pescuitul și vînatul speciilor introduse în Cartea Roșie.

Art. 61. - Introducerea de specii noi de microorganisme, plante și animale în scopuri alimentare, tehnice, decorative, estetice într-un habitat natural, unde speciile date nu au existat, se admite cu permisiunea autorității centrale pentru resursele naturale și mediu. Persoanele fizice și juridice care vor introduce în mod neautorizat specii noi în ecosistemele existente vor suporta, conform legii, răspunderea pentru toate consecințele unui eventual dezechilibru în ecosisteme.

Art. 62. - Este interzisă și se sancționează prin lege arderea miriștilor, a învelișului vegetal uscat al perdelelor forestiere de protecție, al cîmpurilor, de pe marginile drumurilor, incinerarea deșeurilor periculoase în afara perimetrelor admise și special amenajate.

Art. 63. - În scopul conservării biodiversității și a unor formațiuni naturale cu valoare ecologică, științifică și estetică se formează sisteme: de zone naturale protejate (rezervații naturale, braniști și parcuri naționale), de monumente ale naturii (formațiuni și structuri geomorfologice; reliefuri unice, peșteri, formațiuni fosilifere; complexe naturale unice, arbori izolați etc.), de monumente ale artei horticole (grădini botanice, parcuri dendrologice, parcuri istorice vechi, parcuri silvice), de parcuri zoologice.

Statutul de zonă naturală protejată, monument al naturii, monument al artei horticole, parc zoologic se atribuie sau se retrage de Parlament la propunerea Guvernului. Zonele naturale protejate și monumentele naturii, declarate astfel prin decrete și hotărîri guvernamentale, prin decizii ale autorităților administrației publice locale, emise pînă la adoptarea prezentei legi, își păstrează legal această calitate.

Art. 64. - Teritoriile și acvatoriile declarate prin lege sau hotărîre a Parlamentului zone naturale protejate sînt administrate de autoritățile pentru mediu. Monumentele naturii, monumentele artei horticole și parcurile zoologice rămîn în proprietatea beneficiarilor funciari. Valorificarea resurselor naturale și alte activități pe teritoriile monumentelor naturii, monumentelor artei horticole, parcurilor zoologice, precum și în zonele de tampon ale rezervațiilor naturale se vor desfășura conform regimului obiectivelor și zonelor respective.

Art. 65. - Rezervațiile naturale, parcurile naționale, parcurile zoologice sînt persoane juridice finanțate de stat, dispun de conturi proprii speciale din mijloacele, obținute prin activitatea științifică, editorială, recreațională și instructivă. Mijloacele respective sînt folosite în exclusivitate pentru buna întreținere a rezervațiilor naturale, parcurilor naționale și monumentelor naturii.

Art. 66. - Autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu va evita și difuza Catalogul zonelor naturale protejate, monumentelor naturii, monumentelor artei horticole, parcurilor zoologice cu regulamentele lor și cu modificările anuale în Catalog.

Capitolul VI

GESTIONAREA DEȘEURILOR, SUBSTANȚELOR

PERICULOASE, A ÎNGRĂȘĂMINTELOR MINERALE

ȘI PESTICIDELOR

Art. 67. - Politica de stat în domeniul gestionării deșeurilor are la bază:

a) recunoașterea faptului că acumularea supradimensionată a deșeurilor este o consecință a folosirii neraționale a energiei și materiei prime ce afectează calitatea mediului, componenții lui și

sănătatea oamenilor;

b) conștientizarea necesității de implementare a soluțiilor tehnice, a mecanismelor economice și de gestionare, care ar permite reducerea ritmurilor de acumulare a deșeurilor, obținerea energiei și a componentelor reciclabili din deșeuri, eliminarea și izolarea eficientă a deșeurilor irecuperabile;

c) conștientizarea de către toți producătorii de deșeuri și subiecții implicați în gestionarea deșeurilor a obligativității de a aplica și a respecta ierarhia deșeurilor, prevăzută la art. 3 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile, asigurându-se prevenirea generării deșeurilor și gestionarea eficientă a acestora pentru reducerea efectelor negative provocate de deșeuri asupra mediului;

d) înțelegerea de către toți gestionarii de deșeuri că gestionarea deșeurilor trebuie realizată prin metode și procedee care nu poluează mediul și nu pun în pericol sănătatea populației, astfel cum este prevăzut la art. 4 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile.

Art. 68. - În completarea articolului 8, Guvernul:

a) recomandă și implementează prin mecanisme economice și gestionare tehnologii de vîrf de folosire rațională a apei și materiei prime de limitare a folosirii în procesele de producție a componentelor cu efectiv negativ asupra mediului și sănătății oamenilor, de substituire a acestora prin materiale alternative inerte, de obținere a produselor finale reciclabile după perioada de utilizare, a energiei și a componentelor reciclabili din deșeuri;

b) asigură elaborarea și aprobarea documentelor de politici publice privind prevenirea generării deșeurilor și gestionarea acestora;

c) impun taxe depozitare și de prelucrare a deșeurilor de producție și menajere, stabilesc standardele tehnice privind transportarea, depozitarea la suprafață, incinerarea și îngroparea deșeurilor irecuperabile, pentru a minimaliza efectele nocive asupra sănătății oamenilor și calității mediului;

c¹) asigură stabilirea, în mod treptat, a mecanismului de implementare a responsabilității extinse a producătorului de produse, prevăzut la art. 12 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile;

d) creează condiții de favorizare și încurajare pentru activitățile de colectare separate și reciclare a deșeurilor metalice, textile, de pielărie, de masă lemnoasă, cauciuc uzat, uleiuri uzate, de obținere a energiei reziduale;

e) aprobă acte normative în domeniul gestionării deșeurilor, al managementului integrat al substanțelor chimice și radioactive, inclusiv al eliminării acestora.

Art. 69. - În completarea art. 9 și 10, autoritățile administrației publice locale sunt obligate:

a) să asigure implementarea și respectarea prevederilor art. 11 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile;

b) să contribuie la stabilirea unui sistem de management integrat al deșeurilor la nivel regional și să asigure cooperarea regională în vederea constituirii asociațiilor regionale de management al deșeurilor.

Art. 70. - Producătorii de produse specificate la art. 12 alin. (14) din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile asigură respectarea regimului de responsabilitate extinsă a producătorului, stabilit prin art. 12, 49-52 și 54 din legea menționată.

Art. 71. - Agenții economici, indiferent de forma de proprietate, sînt obligați:

a) să re tehnologizeze procesele de producție în vederea folosirii cît mai eficiente a energiei, apei și materialelor, minimalizării formării de deșeuri de orice fel;

b) să țină în permanență evidența deșeurilor de producție, să efectueze identificarea, sortarea, ambalarea (brichetarea) lor, să asigure prelucrarea acestora pe loc sau predarea la unitățile specializate de recuperare a energiei și a deșeurilor industriale reciclabile, precum și transportarea și depozitarea deșeurilor recuperabile la poligoanele special amenajate;

c) să creeze condiții necesare pentru prevenirea poluării accidentale a mediului cu substanțe chimice de orice fel, iar în caz de poluare a acestuia să lichideze urgent consecințele și să repare prejudiciul cauzat.

Art. 72. - Agenții economici, indiferent de forma de proprietate, și instituțiile de ramură de cercetare, care folosesc, fabrică, transportă sau comercializează substanțe periculoase sau radioactive ori produc deșeuri periculoase sînt obligați:

a) să reactualizeze în termen de șase luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi autorizațiile emise de autoritățile pentru mediu, în modul stabilit. Eschivarea de la prezenta prevedere sau de la recomandările expertizei va atrage după sine sistarea activității în cauză;

b) să țină un registru special, întocmit conform formelor stabilite, în care se vor înscrie date privind natura, originea, cantitatea, modul de depozitare, utilizare a pesticidelor și altor substanțe periculoase, caracteristicile lor fizice și chimice, să furnizeze aceste date autorităților pentru mediu și pentru sănătate;

c) să efectueze transportarea de pesticide și alte substanțe periculoase, inclusiv radioactive, numai în perimetrele special amenajate, cu mijloace utilizate special pentru acest scop și însoțite de persoane împuternicite în baza autorizației, eliberate pentru fiecare caz aparte de către autorizațiile pentru mediu.

Art. 73. - Este interzisă introducerea în republică a deșeurilor, a reziduurilor de orice natură în stare brută sau prelucrată, cu excepția drojdiilor vinicole, de către întreprinderile ce dețin utilaj de prelucrare a produselor secundare vinicole, a nervurii de tutun, de către întreprinderile ce dețin utilaj de expandare a nervurii de tutun, maculaturii prelucrate, a deșeurilor și resturilor din fontă, fier sau oțel, a cioburilor din sticlă, a zgurii de furnal granulate (nisip de zgură) rezultate de la fabricarea fontei, fierului sau oțelului, a nămolului roșu (reziduu de bauxită), a deșeurilor de bumbac și a pulberii abrazive din zgura rezultată de la producerea de feronichel, prevăzute în anexa nr. 7 la Legea nr. 209/2016 privind deșeurile, destinate utilizării în procesele tehnologice la întreprinderile autohtone existente, în vederea prelucrării, stocării temporare, depozitării, împrăstierii pe sol sau în apă, distrugerii prin orice mijloace. Autoritățile vamale controlează și poartă răspundere de aplicarea prevederilor prezentului articol, privind importarea și transportarea deșeurilor și reziduurilor de orice fel prin teritoriul republicii.

Art. 74. - Producătorii și furnizorii îngrășămintelor minerale și pesticidelor (erbicide, insectic, raticide, desicanți, reglatori ai proceselor de creștere) sînt obligați să respecte întocmai prevederile Regulamentului privind modul de transportare, păstrare și utilizare a îngrășămintelor minerale și a pesticidelor în ceea ce privește condițiile de fabricare, de ambalare (cu informația asupra componenței și instrucțiunile de păstrare și aplicare și cu avertizarea de evitare a riscului toxicologic asupra sănătății oamenilor și calității mediului), de transportare a acestor produse și de recuperare a reziduurilor, precum și ambalajelor pentru furnizori.

Art. 75. - În scopul reducerii riscului toxicologic pentru mediu și sănătatea oamenilor la folosirea îngrășămintelor minerale și a pesticidelor se interzice:

a) depozitarea îngrășămintelor minerale și a pesticidelor în încăperi și locuri neautorizate de autoritățile pentru mediu și pentru sănătate, folosirea lor în zonele supuse măsurilor speciale de protecție;

b) tratarea semințelor cu pesticide în afara perimetrelor special amenajate fără respectarea tuturor măsurilor de protecție a mediului și sănătății oamenilor;

c) aplicarea de pesticide în perioada înfloriturii la culturile a căror polenizare se realizează prin insecte;

d) folosirea de momeli toxice din pesticide neautorizate în acest scop;

e) depășirea limitelor maxime admise de remanente ale pesticidelor și altor substanțe periculoase în sol, apă, furaj și în produsele alimentare de origine vegetală și animală. Orice produs alimentar, în care concentrația de remanente toxice depășește limitele maxime admise urmează a fi tratat conform prevederilor pentru reziduurile nocive pe contul producătorului.

Art. 76. Autoritățile centrale pentru agricultură, pentru mediu și pentru sănătate vor organiza pe întreg teritoriul republicii o rețea unică de laboratoare specializate pentru controlul reziduurilor de pesticide și al altor substanțe periculoase în sol, apă, furaj și în produsele alimentare de origine vegetală și animală.

Capitolul VII

PROTECȚIA ÎMPOTRIVA RADIAȚIEI IONIZATE

Art.77. - Republica Moldova nu va admite pe teritoriul ei construirea de termocentrale atomice, importul, amplasarea și tranzitul armelor atomice, al combustibilului nuclear prelucrat, al deșeurilor nucleare de orice fel. Excepție fac materialele nucleare care sînt transportate între Federația Rusă și Republica Bulgaria prin teritoriul Republicii Moldova și teritoriul Ucrainei.

Art. 78. - Activitățile în domeniul nuclear, precum: importul, investigația științifică, re tehnologizarea, elaborarea, producerea, prelucrarea, utilizarea, transportul, exportul, neutralizarea și îngroparea surselor radioactive sînt admise numai în baza unei autorizații comune a autorităților centrale pentru mediu și pentru sănătate.

Art. 79. - Autorizațiile pentru activitățile în domeniul nuclear se vor elibera numai cu condiția înzestrării surselor de radiație ionizată cu sisteme sigure de radioprotecție, blocare și semnalizare pentru asigurarea protecției radiologice a personalului de serviciu, populației și mediului, a prezentării informației despre nivelurile de radiație, măsurile și instalațiile de radioprotecție, aparatele și metodele de control al sursei de radiație, regimul de protecție în cursul exploatării și deservirii.

Art. 80. - Titularii de autorizații pentru activități în domeniul nuclear sînt obligați:

a) să asigure respectarea actelor normative, prescripțiilor tehnice și normelor legale în vigoare, care garantează protecția împotriva radiațiilor ionizante a personalului de serviciu, a populației și a mediului;

b) să țină o evidență strictă a materialelor radioactive și de interes nuclear, să le asigure

împotriva deteriorării, răspîndirii accidentale, pierderii sau sustragerii acestora;

c) să organizeze serviciul de control al situației radiologice pe teritoriul întreprinderii, instituției, organizației și în zona sanitară de protecție conform regimului special al acestor unități, aprobat de autoritățile centrale pentru mediu și pentru sănătate;

d) să aplice măsuri de prevenire sau minimalizare a efectului radioactiv asupra omului, să nu depășească limitele de radiație admise conform autorizației;

e) să anunțe imediat autoritățile centrale pentru mediu, pentru sănătate, pentru menținerea ordinii publice, autoritățile administrației publice locale asupra deteriorării, răspîndirii accidentale, pierderii sau sustragerii materialelor radioactive, iar în cazul unui accident nuclear, produs în instalațiile proprii, să participe nemijlocit la localizarea și înlăturarea consecințelor acestuia și să repare prejudiciul cauzat de accident.

Art. 81. - Guvernul va crea, în decurs de un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi, un Comitet Național de Protecție Radiologică care va supraveghea nivelul de radioactivitate în sol, aer, apă, subsol, floră, faună, în produsele alimentare și industriale pe întreg teritoriul republicii și va informa sistematic populația asupra situației radiologice, comunicînd valorile înregistrate în comparație cu nivelul admisibil de radiație, iar în cazul depășirii nivelului maxim de radiație se vor comunica datele respective populației, pe teritorii și localități aparte. Tăinuirea și denaturarea informației asupra unui risc radioactiv pentru populație se va califica drept crimă de stat.

Art. 82. - În caz de accident la obiectivele nucleare situate pe teritoriul altor țări, care creează o situație de risc nuclear pentru republică, Guvernul informează imediat populația despre situația creată și întreprinde măsurile necesare pentru protecția ei și lichidarea consecințelor provocate de accident.

Capitolul VIII

FONDUL NAȚIONAL PENTRU MEDIU

Art. 83. - (1) Pentru finanțarea programelor și proiectelor în domeniul protecției mediului se constituie Fondul Național pentru Mediu (în continuare - *Fond*).

(2) Fondul reprezintă totalitatea mijloacelor financiare destinate finanțării programelor și proiectelor în domeniul protecției mediului, al schimbărilor climatice și al gestionării durabile a resurselor naturale.

(3) Mărimea mijloacelor financiare ale Fondului se aprobă prin legea anuală a bugetului de stat, în corespundere cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

Art. 84. - (1) Fondul este constituit din alocațiile aprobate prin legea anuală a bugetului de stat și din alte surse ce nu contravin legislației.

(2) Distribuirea anuală a mijloacelor financiare ale Fondului se efectuează în conformitate cu legea bugetului de stat, prin aprobarea planurilor operaționale anuale de finanțare a programelor și proiectelor în domeniul protecției mediului, în conformitate cu obiectivele strategice în domeniul protecției mediului și în baza deciziei structurii organizaționale responsabile de administrarea Fondului.

(3) Mijloacele financiare ale Fondului se gestionează prin contul unic trezorerial al

Ministerului Finanțelor.

Art. 85. - (1) Finanțarea programelor și proiectelor în domeniul protecției mediului se realizează în baza următoarelor principii:

a) *principiul eficienței* - utilizarea mijloacelor financiare pentru finanțarea programelor și proiectelor în domeniul protecției mediului în baza unor estimări cost-eficiență, astfel încât beneficiile cumulate să depășească costurile de implementare;

b) *principiul echității și egalității* - asigurarea accesului la mijloacele financiare ale Fondului tuturor persoanelor juridice eligibile și finanțarea programelor și proiectelor care corespund criteriilor de eligibilitate în domeniul protecției mediului în mod nediscriminatoriu;

c) *principiul durabilității* - evaluarea finanțării programelor și proiectelor în domeniul protecției mediului din perspectiva impactului social, economic și asupra mediului;

d) *principiul transparenței* - desfășurarea activității de finanțare a programelor și proiectelor în domeniul protecției mediului în cadrul unor procese transparente și participative, bazate pe proceduri aprobate și publicate în prealabil pe pagina web oficială a structurii organizaționale responsabile de administrarea Fondului.

(2) Mijloacele financiare ale Fondului se utilizează exclusiv pentru finanțarea programelor și proiectelor, inclusiv de cercetare științifică, în domeniul protecției mediului, al schimbărilor climatice și al gestionării durabile a resurselor naturale.

(3) Modul de gestionare a mijloacelor financiare ale Fondului se stabilește de Guvern.

Art. 86. - Guvernul, la propunerea autorității centrale pentru resursele naturale și mediu, atribuie competența de administrare a Fondului unei structuri organizaționale din sfera de competență a autorității.

Art. 86¹. - În domeniul administrării Fondului, Guvernul exercită următoarele atribuții:

a) aprobă obiectivele strategice ale politicii statului în domeniul protecției mediului;

b) aprobă modul de gestionare a mijloacelor financiare ale Fondului;

c) propune Parlamentului aprobarea, prin legea anuală a bugetului de stat, a alocațiilor pentru Fond;

d) aprobă cadrul normativ privind modul de identificare, evaluare, selectare, aprobare, contractare și monitorizare a implementării programelor și proiectelor în domeniul protecției mediului, precum și modul de evaluare a postimplementării acestora;

e) aprobă elaborarea și modul de organizare și funcționare a sistemelor informaționale implementate în activitatea de administrare a Fondului.

Art. 86². - În domeniul administrării Fondului, autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu exercită următoarele atribuții:

a) elaborează și înaintează Guvernului spre aprobare propuneri cu privire la politicile statului în domeniul protecției mediului;

b) monitorizează și evaluează modul de implementare a politicii statului;

c) aprobă norme metodologice, instrucțiuni, reguli, regulamente necesare punerii în executare a actelor normative ale Parlamentului și ale Guvernului, inclusiv a celor privind modul de identificare, evaluare, selectare, aprobare, contractare și monitorizare a implementării programelor și proiectelor în domeniul protecției mediului, precum și modul de evaluare a postimplementării acestora;

d) examinează rapoarte de activitate a structurii organizaționale responsabile de administrarea Fondului, precum și alte rapoarte și informații privind activitatea de administrare a Fondului, și adoptă decizii pe marginea acestora pentru soluționarea problemelor identificate.

Art. 86³. - În exercitarea competenței de administrare a Fondului, structura organizațională îndeplinește următoarele atribuții:

a) implementează cadrul normativ și documentele cu privire la politicile statului în domeniul protecției mediului;

b) întreprinde măsuri pentru identificarea surselor suplimentare de finanțare a programelor și proiectelor în domeniul protecției mediului;

c) coordonează activitățile autorităților și instituțiilor publice și ale persoanelor juridice de drept privat, implicate în implementarea programelor și proiectelor în domeniul protecției mediului finanțate de Fond, în scopul asigurării și realizării eficiente a sinergiei în cadrul acestora;

d) asigură desfășurarea procedurilor de identificare, evaluare, selectare, finanțare și monitorizare a implementării programelor și proiectelor în domeniul protecției mediului;

e) elaborează și înaintează autorității centrale pentru resursele naturale și mediu proiectul planului operațional anual de administrare a Fondului;

f) întreprinde măsuri de asigurare a transparenței în procesul de administrare a Fondului și de implementare a programelor și proiectelor în domeniul protecției mediului;

g) îndeplinește alte atribuții în domeniul protecției mediului în conformitate cu prezenta lege și cu alte acte normative.

Art. 86⁴. - (1) În activitatea de administrare a Fondului, la propunerea autorității centrale pentru resursele naturale și mediu, Guvernul decide elaborarea și implementarea sistemelor informaționale de stat, inclusiv destinate creării și ținerii resurselor informaționale de stat.

(2) Instituirea, conceptualizarea, organizarea și funcționarea sistemelor și resurselor informaționale de stat în activitatea de administrare a Fondului se stabilesc de Guvern, conform legislației cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, cu privire la registre și cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

Capitolul IX

RESPONSABILITATEA PENTRU ÎNCĂLCAREA LEGISLAȚIEI.

REZOLVAREA LITIGIILOR ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI

Art. 89. - Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage după sine răspunderea, după caz, civilă, administrativă sau penală, conform legislației în vigoare.

Art. 90. - Încălcarea sau neexecutarea prezentei legi atrage după sine sistarea, limitarea sau interzicerea activității persoanelor fizice și juridice, indiferent de forma de proprietate.

Art. 91. - Persoanele fizice și juridice sînt obligate a recupera daunele și prejudiciile produse prin încălcarea prezentei legi în modul și mărimile stabilite de legislația în vigoare.

Art. 92. - Reprezentanții autorităților pentru mediu poartă răspundere personală, conform legislației în vigoare, pentru asigurarea aplicării prezentei legi. Persoanele fizice și juridice, în caz de dezacord cu deciziile reprezentanților autorităților pentru mediu, au dreptul de a se adresa instanțelor superioare de protecție a mediului pentru examinarea și soluționarea cazului, iar în caz de dezacord cu decizia lor, au dreptul de a se adresa instanțelor de judecată.

Art. 93. În cazul cînd, prin incompetență sau prin abuz de putere, decizia autorităților pentru mediu a adus pagube sau prejudicii persoanelor fizice sau juridice aceste daune și prejudicii se recuperează de factorii care au luat decizia în modul și măsura stabilită prin legislația în vigoare.

Art. 94. (1) Litigiile în domeniul protecției mediului, care nu pot fi rezolvate în condițiile unei concilieri amiabile între părțile interesate, sînt supuse spre rezolvare instanțelor de judecată conform legislației în vigoare.

(2) Actele administrative prin care se lezează drepturile sau interesele legitime prevăzute de legislația în domeniul protecției mediului pot fi contestate în conformitate cu prevederile Codului administrativ.

[Art.94 al.(2) modificat prin LP155 din 15.07.22, MO246-250/05.08.22 art.474; în vigoare 05.09.22]

Capitolul X

ACORDURILE INTERNAȚIONALE

ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI

Art. 95. - În cazul cînd un acord internațional, la care Republica Moldova este parte, conține alte prevederi, decît cele prevăzute de legislația cu privire la protecția mediului în Republica Moldova, se vor aplica prevederile acordului internațional.

PREȘEDINTELE

REPUBLICII MOLDOVA Mircea SNEGUR

Chișinău, 16 iunie 1993.

Nr. 1515-XI.